Mentaal welzijn en toekomstperspectief bij HAIO's

Haio: Kerckhove Eva , U.G.
Promotor: CLAYS Els , U.G.
Praktijkopleider: DEPUYDT Catheline , LINSKENS Els , VAN BEVER Karel , VAN GREMBERGEN David

Context: Het is geen geheim dat het mentaal welzijn bij artsen in opleiding frequent onder druk staat. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat het risico op burn-out toeneemt bij huisartsen en huisartsen in opleiding. Het zelf-determinatiemodel is een motivatiemodel uit de psychologie dat stelt dat mensen drie psychologische basisbehoeften hebben (autonomie, betrokkenheid en competentie). Wanneer deze basisbehoeften vervuld worden, kan iemand optimaal intrinsiek gemotiveerd werken. Vele studies hebben aangetoond dat intrinsieke motivatie niet alleen positief geassocieerd is met hoe goed iemand presteert op het werk, maar ook met hoe goed iemand zich voelt. Door het toenemend huisartsentekort is het ook belangrijk te weten hoe de huisartsen in opleiding kijken naar hun toekomst als huisarts. In deze masterproef wordt er onderzocht wat de invloed is van de huidige huisartsenopleiding in Vlaanderen op het mentaal welzijn en toekomstperspectief bij HAIO’s, vertrekkende vanuit het zelf-determinatiemodel.

Onderzoeksvraag: In deze masterproef wordt er onderzocht wat de invloed is van de huidige huisartsenopleiding in Vlaanderen op het mentaal welzijn en toekomstperspectief bij HAIO’s, vertrekkende vanuit het zelf-determinatiemodel.

Methode: Via een mixed-methods model werden 127 HAIO’s gerekruteerd die een vragenlijst invulden. De vragenlijst werd samengesteld uit vragen over sociodemografische kenmerken, de Work-Related Basic Need Satisfaction Scale (W-BNS), de verkorte versie van de Burnout Assessment Tool (BAT) en uit vragen over work-life balance en toekomstperspectief. Er werd gevraagd of deze deelnemers ook bereid waren om deel te nemen aan een diepte-interview. Uit de geïnteresseerden werden zestien deelnemers geselecteerd. Hierbij werd gekozen voor de deelnemers met de hoogste en de laagste score op de W-BNS.

Resultaten: Bij de deelnemers was de gemiddelde ABC-totaalscore 65,21. 80,3 % van de deelnemers hadden geen risico op burn-out, 15,0 % hadden een risico op burn-out en 4,7 % hadden een zeer hoog risico op burn-out. Een lineaire regressieanalyse om het verband tussen ABC-totaalscore en BAT-score te onderzoeken toont een sterk significant negatief lineair verband. Een meervoudige lineaire regressie met inbegrip van sociodemografische factoren toont hetzelfde resultaat. Er werd daarnaast een correlatie vastgesteld tussen de ABC-score en het toekomstperspectief. Bij meerdere vragen werd een sterk significant verband tussen het toekomstperspectief en de ABC-totaalscore gevonden, waarbij HAIO’s met een hogere ABC-totaalscore systematisch positievere antwoorden gaven op de vragen m.b.t. het toekomstperspectief. De diepte-interviews brachten bovendien diverse terugkerende thema’s naar boven omtrent het zelf-determinatiemodel, het mentaal welzijn, de work-life balance en het toekomstperspectief bij HAIO’s.

Conclusie: De bevinding dat een hogere ABC-totaalscore in verband staat met een lager burn-out risico sluit aan bij de bestaande literatuur. Ook na correctie voor sociodemografische kenmerken blijft de ABC-totaalscore een sterke negatieve voorspeller van de BAT-score. HAIO’s met een betere vervulling van de basisbehoeften uit het zelf-determinatiemodel gaven vaker aan zich te zien starten als huisarts en te werken tot aan de pensioenleeftijd. Deze positieve correlatie benadrukt het maatschappelijk belang van deze resultaten gezien het huisartsentekort in Vlaanderen. In de diepte-

interviews kwamen verschillende factoren van burn-out ter sprake, zowel persoonlijk als opleidingsgerelateerd, alsook concrete suggesties voor de opleiding naar de toekomst toe. De belangrijkste beperkingen van deze studie zijn de cross-sectionele opzet, waardoor geen causaliteit onderzocht kan worden, en de mogelijkheid tot bias eigen aan zelfrapportering. Verder interventioneel en longitudinaal onderzoek naar gerichte interventies die de ABC-totaalscore verbeteren, is noodzakelijk om de causale relatie met werkgerelateerd mentaal welzijn en het toekomstperspectief van HAIO’s na te gaan.